

УДК 378.014.5:17.022.1:2

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.109.19>

Куриляк В. В.

АКСІОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПОСТСЕКУЛЯРНОГО ТРАНЗИТУ: ДОСВІД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ»

У статті проаналізовано аксіологічну парадигму вищої освіти в умовах постсекулярного суспільства на прикладі досвіду Приватного вищого навчального закладу «Український гуманітарний інститут». Обґрунтовано актуальність ціннісно-орієнтованого підходу в період системних трансформацій та війною в Україні. Розглянуто еволюцію освітнього процесу від простої передачі професійних компетенцій до формування «цілісної особистості», здатної етичної рефлексії, соціальної відповідальності та духовного самовизначення в сучасному плюралістичному суспільстві. Висвітлено епістемологічні проблеми узгодження наукової картини світу, заснованої на емпіричних методах, із релігійним світоглядом. Зокрема, проаналізовано модель діалогу між креаціоністськими концепціями та академічними стандартами в межах ціннісно-орієнтованих курсів. Досліджено праксеологічний аспект християнської етики, де теоретичні знання трансформуються у сталі поведінкові патерни через активну участь студентів у волонтерських проєктах та соціальному проєктуванні. Досвід функціонування ЗВО у місті Буча як гуманітарного хабу під час окупації та активна допомога мешканцям регіону розглянуті як унікальний кейс інституційної стійкості та практичного втілення етичного виховання в умовах екстремальних випробувань. Результати дослідження підтверджують, що імплементація ціннісних компонентів сприяє підготовці «професіонала-християнина», готового до служіння суспільству. Виявлено ризики конфесійної замкненості та окреслено шляхи їх подолання через інтеграцію міжнародного досвіду адвентистської освіти та дотримання високих стандартів академічної доброчесності, що базується на внутрішній релігійній мотивації. Дослідження показує, що приватна освіта, засновником якої є релігійна організація є спроможною виступати активним суб'єктом громадянського суспільства, пропонуючи збалансовану відповідь на екзистенційні запити молоді.

Ключові слова: аксіологія, вища освіта, постсекулярний транзит, Український гуманітарний інститут, ціннісно-орієнтовані дисципліни, цілісна особистість.

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими глобальними цивілізаційними викликами і локальними соціокультурними зрушеннями. В умовах війни, гуманітарної кризи та пошуку нової національної ідентичності особливої актуальності набуває питання формування ціннісного стрижня особистості майбутнього фахівця. Освіта перестає бути лише механізмом передачі професійних компетенцій, трансформуючись у складний процес становлення «цілісної особистості», здатної до етичної рефлексії, соціальної відповідальності та духовного самовизначення. У цьому контексті досвід Приватного вищого навчального закладу «Український гуманітарний інститут» (далі ПВНЗ «УГІ») – першого християнського закладу вищої освіти в Україні, що отримав державну акредитацію, становить винятковий науково-педагогічний інтерес [16]. Модель інтеграції віри та навчання, реалізована в ПВНЗ «УГІ» через блок дисциплін ціннісно-орієнтованого характеру («Наука і релігія», «Біблійна археологія», «Християнська етика»), вимагає детального аналізу як унікальний прецедент гармонізації конфесійних та світських освітніх стандартів.

Актуалізація проблематики дослідження зумовлена низкою факторів, що визначають ландшафт сучасної української педагогіки. По-перше, спостерігається криза ціннісних орієнтирів у посттоталітарному суспільстві, яке, звільнившись від ідеологічного диктату радянського атеїзму, зіткнулося з викликами морального релятивізму та споживацтва. Освітня система, що тривалий час функціонувала в парадигмі сцієнтизму, виявилася не завжди готовою дати відповіді на екзистенційні запити молоді, особливо в умовах екстремальних випробувань війною. По-друге, існує нагальна потреба у визначенні місця та ролі приватних ЗВО, засновником яких є релігійна організація у єдиному освітньому просторі держави. Правові та методологічні колізії, що виникають при спробі поєднати релігійний світогляд з вимогами державних стандартів, потребують наукового осмислення та вироблення ефективних механізмів їх вирішення. Центральною проблемою дослідження є аналіз педагогічної ефективності та методологічної коректності викладання дисциплін світоглядного циклу в ЗВО ПВНЗ «УГІ» [12], який декларує свою приналежність до протестантської (адвентистської) традиції, але видає дипломи державного зразка. Це породжує комплекс взаємопов'язаних питань.

По-перше – це епістемологічна проблема, яка полягає у тому як узгодити наукову картину світу, що базується на емпіричних методах пізнання, з релігійною картиною, що апелює до одкровення, в межах курсу «Наука і релігія»? Як уникнути конфлікту між еволюціоністськими та креаціоністськими моделями, зберігаючи академічну доброчесність? [10]. По-друге – це історико-культурна проблема, де потрібно зрозуміти яким чином дисципліна «Біблійна археологія» може слугувати інструментом верифікації історичних наративів та формування критичного мислення, не перетворюючись на апологетику? Як використання матеріальної культури впливає на рецепцію сакральних текстів сучасним студентом?. По-третє – це етико-праксеологічна проблема, в цьому контексті треба зрозуміти як трансформувати теоретичні знання, отримані в

курсів «Християнська етика», у сталі поведінкові патерни та соціальну активність (волонтерство, капеланство, соціальне проєктування тощо), особливо в умовах воєнного стану та посттравматичного синдрому суспільства?. Окремим шаром проблематики є питання інституційної стійкості освітнього закладу. ПВНЗ «УГІ», розташований у місті Буча, яке стало символом трагедії та стійкості українського народу, опинився в епіцентрі бойових дій. Досвід функціонування інституту як гуманітарного хабу та освітнього центру в умовах окупації та подальшого відновлення є унікальним кейсом для дослідження ролі ціннісної освіти в кризовому менеджменті.

Мета статті полягає в аналізі аксіологічної парадигми вищої освіти в умовах постсекулярного суспільства та осмисленні досвіду імплементації ціннісно-орієнтованих дисциплін в освітньому просторі ПВНЗ «Український гуманітарний інститут», зокрема їхнього впливу на формування світоглядних, етичних і професійних компетентностей здобувачів освіти.

Джерельна база дослідження є мультидисциплінарною і охоплює нормативно-правові документи, навчально-методичні матеріали, наукові публікації та аналітичні звіти. Її можна структурувати за декількома тематичними кластерами. Нормативно-правова база та офіційні документи. Фундаментом для аналізу легітимності викладання релігієзнавчих дисциплін є Закон України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України (зокрема № 787 від 2010 року, що дозволила ліцензування богословських спеціальностей) [13] та внутрішні документи УГІ. Важливим джерелом є освітньо-професійні програми (ОПП) [5] спеціальностей 022 «Дизайн», 035 «Філологія», 073 «Менеджмент» тощо, які демонструють інтеграцію ціннісних компонентів у навчальні плани різних напрямів підготовки. Аналіз цих документів дозволяє простежити логіку побудови навчального процесу, де дисципліни духовно-морального спрямування виступають не як факультативний додаток, а як інтегруючий елемент усієї освітньої архітектури.

Ключовим джерелом для розуміння змістовного наповнення дисциплін є праці професорсько-викладацького складу інституту. Валентина Куриляк [18] (PhD з богослов'я, доцент) її роботи є фундаментальними для аналізу історичного та соціального контексту діяльності адвентистської церкви та освіти в Україні. У своїх публікаціях вона досліджує історію протестантизму, релігійну комунікацію під час війни, а також специфіку викладання здорового способу життя як частини релігійної етики. Особливу увагу в її доробку приділено питанням меморіалізації релігійного досвіду та музейній справі, що прямо корелює з курсом «Біблійна археологія». Іван Осташок [11] (доктор філософських наук, професор) його дослідження у сфері філософії права, семіотики та етики забезпечують теоретичне підґрунтя для курсу «Християнська етика». Праці, присвячені символіці в релігійному мистецтві, розкривають практичні аспекти застосування етичних знань у соціальному служінні. Надія Стоколос [17] (доктор історичних наук, професор) її праці висвітлюють широку панораму релігійного життя в Україні, історію міжконфесійних відносин та методологію релігієзнавчих досліджень. Це дозволяє контекстуалізувати досвід ПВНЗ «УГІ» в загальноукраїнському історичному процесі відродження духовної освіти.

Для порівняльного аналізу використано матеріали закордонних партнерів ПВНЗ «УГІ», зокрема Університету Ендрюса та Південного адвентистського університету. Їхні навчальні плани та описи курсів «Наука і релігія» [9] дають змогу виявити джерела запозичення та адаптації навчального контенту. Зокрема, праці, що розглядають моделі взаємодії науки і релігії (конфлікт, незалежність, діалог, інтеграція), є методологічною основою для відповідного курсу в ПВНЗ «УГІ». Також важливими є публікації в міжнародному журналі «Occasional Papers on Religion in Eastern Europe» (George Fox University), які забезпечують зовнішній, об'єктивний погляд на релігійні процеси в регіоні та роль освіти у формуванні громадянського суспільства [13; 17].

Основні результати дослідження. Аналіз освітньої діяльності ПВНЗ «УГІ» дозволяє стверджувати, що викладання дисциплін ціннісно-орієнтованого характеру є системоутворюючим фактором його педагогічної моделі. Ці дисципліни не просто надають суму знань про релігію, історію чи мораль, а формують специфічну епістемологічну оптику, крізь яку студенти сприймають фахові предмети. Дисципліна «Наука і релігія» в ПВНЗ «УГІ» є відповіддю на виклик сцієнтизму та секуляризації [6]. На відміну від радянського курсу «наукового атеїзму», який протиставляв науку і віру, та багатьох світських курсів, що ігнорують релігійний вимір, в ПВНЗ «УГІ» застосовується модель діалогу та інтеграції. Курс базується на міждисциплінарному підході, залучаючи дані фізики, біології, геології та теології. Основна увага приділяється аналізу походження всесвіту (космогонія), життя (біогенез) та людини (антропогенез). Викладачі, спираючись на розробки Інституту геофізичних досліджень, пропонують студентам критичний аналіз теорії еволюції та аргументацію на користь моделі розумного задуму або буквального креаціонізму [10]. Важливим аспектом є розгляд «точок дотику», таких як антропний принцип у космології чи складність біологічних систем. Такий підхід дозволяє зняти когнітивний дисонанс у студентів-вірян та розширити світогляд студентів-скептиків. Курс вчить розрізняти наукові факти та філософські інтерпретації, формуючи навички критичного мислення. Як зазначають дослідники, відокремлене викладання науки і релігії часто призводить до формування фрагментарного світогляду, тоді як їх інтеграція сприяє цілісному розумінню реальності.

Курс «Біблійна археологія» [8] виконує функцію «заземлення» теологічних концепцій в історичну реальність. Він є важливою складовою програми підготовки не лише теологів, а й філософів та істориків. Програма курсу охоплює вивчення матеріальної культури народів Стародавнього Близького Сходу (Єгипет,

Месопотамія, Ханаан тощо) у контексті біблійного нарративу. Студенти знайомляться з ключовими артефактами (Розетський камінь, Стели Меша, Сувої Мертвого моря тощо), методами археологічних розкопок та стратиграфії. Важливим елементом є використання музейних колекцій та віртуальних турів, а також залучення викладачів, які мають досвід участі в археологічних експедиціях (наприклад, на території Близького Сходу або в музеях Криму до 2014 року) [19]. Дослідження вказує на значну роль музейної роботи у збереженні історичної пам'яті спільноти. Приватна музейна колекція, що формується в середовищі адвентистської церкви (включаючи експонати, евакуйовані з окупованих територій), слугує навчальною базою, де студенти можуть безпосередньо взаємодіяти з артефактами. Це трансформує сприйняття Біблії з міфологічного тексту на історичне джерело.

Курс «Християнська етика» в УГІ виходить далеко за межі вивчення Декалогу [6]. Він структурований як система прикладної етики, що охоплює біоетику, ділову етику, етику сімейних відносин та соціальну етику. Унікальним для ПВНЗ «УГІ» є включення курсу «Сексологія» [3], який розглядає питання сексуального здоров'я, гармонії в шлюбі та профілактики девіацій крізь призму християнських цінностей та наукової психології. Це демонструє відхід від табування складних тем і перехід до відкритого діалогу. В умовах війни курс адаптувався до потреб часу, включаючи теми травми, втрати, морального вибору в екстремальних ситуаціях та етики війни і миру. Етична теорія закріплюється практикою. Студенти залучаються до волонтерських проектів «ADRA Ukraine», допомоги ВПО, волонтерство в клініці «Ангелія», що є частиною навчального плану.

Розуміння специфіки викладання в ПВНЗ «УГІ» неможливе без широкого історико-педагогічного контексту. Дисципліни духовно-морального спрямування в Україні пройшли складний шлях еволюції. У радянський період єдиною дозволеною формою «релігієзнавства» був науковий атеїзм, метою якого була критика та деконструкція релігійного світогляду. Зі здобуттям незалежності у 1991 році утворився вакуум, який почав заповнюватися курсами релігієзнавства світського характеру. Проте, ці курси часто носили описовий, феноменологічний характер, уникаючи аксіологічних суджень.

Переломним моментом стало прийняття у 2010 році постанови Кабміну, яка включила «Богослов'я» до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах [13]. Це відкрило шлях для акредитації програм в ПВНЗ «УГІ», Українському католицькому університеті (УКУ) та інших конфесійних закладах. На відміну від світських університетів (наприклад, НаУКМА чи КНУ ім. Т. Шевченка), де релігієзнавство викладається як об'єктивна наука про релігію, в ПВНЗ «УГІ» ці дисципліни викладаються «зсередини» традиції, що є характерною рисою конфесійної освіти. Модель ПВНЗ «УГІ» тяжіє до англо-американської традиції з релігійним ухилом, де загальна освіта обов'язково включає курси з біблеїстики та етики. Це відрізняє її від континентальної європейської моделі, де теологічні факультети існують в державних університетах, але часто відокремлені від інших спеціальностей [1].

Ця таблиця демонструє, що аксіологізація освіти в УГІ є не просто декларацією, а дієвою педагогічною технологією, яка, попри існуючі ризики, робить вагомий внесок у розвиток людського капіталу України. А імплементація ціннісно-орієнтованих дисциплін в освітній процес ПВНЗ «УГІ» демонструє низку беззаперечних переваг, які підтверджуються як об'єктивними показниками, так і суб'єктивним досвідом

Таблиця 1

Структурно-логічна схема дисциплін ціннісного циклу в ПВНЗ «УГІ»

Дисципліна	Цільова компетентність	Методи навчання	Практична реалізація
Наука і релігія	Здатність синтезувати наукові та теологічні знання, критичне мислення	Лекції-діалоги, аналіз наукових статей, дебати	Участь у наукових конференціях, написання апологетичних есе
Біблійна археологія	Вміння аналізувати історичні джерела та артефакти, контекстуалізація текстів	Робота з музейними експонатами, віртуальні екскурсії, аналіз звітів розкопок	Дослідницькі проекти, музейна практика
Християнська етика	Здатність приймати моральні рішення, етична експертиза, соціальна відповідальність	Кейс-стаді, рольові ігри, тренінги з психології та сексології	Волонтерство, капеланське служіння, соціальні проекти [4; 14; 15]

Таблиця 2

Порівняльний аналіз компонентів ціннісної освіти

Компонент	Традиційний світський підхід	Підхід УГІ (Ціннісно-орієнтований)
Етика	Теоретична дисципліна, історія етичних вчень	Прикладна етика, волонтерство, інтеграція з психологією
Релігія	Феноменологічний опис, «погляд ззовні»	Теологічний аналіз, «погляд зсередини», особистий досвід
Наука	Автономна сфера, незалежна від цінностей	Сфера, що потребує етичної та світоглядної інтерпретації
Мета	Професіонал-фахівець	Професіонал-християнин, «служитель» суспільства

учасників освітнього процесу. Як показали події повномасштабного вторгнення, виховання на засадах християнської етики сприяло наймовірній мобілізації спільноти. ПВНЗ «УГІ» не припинив свою діяльність, а трансформувався у центр допомоги. Студенти та викладачі, озброєні розумінням сенсу страждання та надії (теми курсів етики та теології), виявили високу психологічну стійкість. Кампус інституту став прихистком для мешканців Бучі під час окупації, що є найкращим доказом ефективності етичного виховання.

В ПВНЗ «УГІ» політика академічної доброчесності базується не лише на страху покарання (адміністративні заходи), а на внутрішній мотивації, що впливає з релігійних переконань (чесність як чеснота) [2; 7]. Це створює атмосферу довіри та прозорості. Студенти нетеологічних спеціальностей (менеджмент, філологія, економіка тощо) отримують унікальні компетенції. Менеджер, який прослухав курс біблійної археології та етики, володіє ширшим культурним горизонтом та навичками міжкультурної комунікації, ніж випускник суто технічного вишу. Відгуки студентів свідчать про особливу «сімейну» атмосферу, де викладачі виступають менторами. Релігійний компонент (спільні богослужіння, молитовні сніданки) сприяє соціалізації та зменшує рівень відчуження, характерний для великих університетів.

Завдяки співпраці з університетами системи адвентистської освіти (наприклад, Університет Ендрюса), ПВНЗ «УГІ» впроваджує передові методики викладання та надає можливості для академічної мобільності, що підвищує конкурентоспроможність випускників.

Попри позитивні аспекти, існування та розвиток такого специфічного освітнього сегмента пов'язане із серйозними ризиками та викликами. Існує небезпека замкнення студентів у вузькому конфесійному середовищі («тепла ванна»), що може ускладнити їхню адаптацію до секулярного, плюралістичного суспільства після випуску. Акцент на «правильному» (з точки зору доктрини) світогляді може обмежувати критичне сприйняття альтернативних точок зору. Викладання дисципліни «Наука і релігія» з позицій креаціонізму може вступати в конфлікт з мейнстрімною наукою. Викладачам доводиться балансувати між вірністю доктрині церкви та вимогами наукової об'єктивності, що створює потенційне поле для когнітивних конфліктів та критики з боку академічної спільноти.

У суспільстві існує певна настороженість щодо проникнення релігійних організацій в сферу освіти. Хоча ПВНЗ «УГІ» є приватним закладом, видача ним державних дипломів накладає зобов'язання дотримуватися світських стандартів, що іноді складно поєднати з місіонерськими цілями церкви. Забезпечення викладання специфічних дисциплін («Біблійна археологія», «Сексологія» з християнським ухилом) вимагає вузькопрофільних фахівців, яких в Україні обмаль. Залежність від конфесійного фінансування та оплати студентів робить заклад вразливим в умовах економічної кризи, спричиненої війною. Розташування у Бучі, регіоні, що пережив жахи окупації, створює постійний психологічний тиск та фізичну загрозу. Це вимагає додаткових ресурсів на забезпечення безпеки (укриття, генератори) та психологічний супровід навчального процесу, що може відволікати від академічних цілей.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що викладання дисциплін ціннісно-орієнтованого характеру в ПВНЗ «УГІ» є успішним прикладом реалізації холістичної моделі освіти в умовах сучасної України. Дисципліни «Наука і релігія», «Біблійна археологія» та «Християнська етика» виступають не як архаїчні додатки, а як модерні інструменти формування світогляду, критичного мислення та соціальної відповідальності. Досвід ПВНЗ «УГІ» доводить, що конфесійна освіта може бути не ізольованою сектою, а активним суб'єктом громадянського суспільства, здатним ефективно реагувати на гуманітарні катастрофи та виклики війни. Інтеграція міжнародного досвіду та наукових стандартів дозволяє уникати фундаменталізму, пропонуючи студентам збалансований підхід до складних питань буття. Водночас, подальший розвиток потребує постійної рефлексії щодо збереження балансу між ідентичністю та відкритістю, вірою та наукою, традицією та інноваціями.

Перспективи подальших досліджень. Науковий інтерес до даної проблематики відкриває широке поле для подальших розвідок. Необхідно провести емпіричне дослідження кар'єрних траєкторій випускників ПВНЗ «УГІ» порівняно з випускниками світських вишів, щоб оцінити реальний вплив ціннісної освіти на професійну успішність та етичну поведінку в бізнесі та державному управлінні. Глибокого аналізу потребує трансформація етичних курсів під впливом війни. Як змінюється риторика викладачів? Які нові моральні дилеми (паціфізм vs захист батьківщини, прощення vs справедливість) вводяться в дискурс? Перспективним є дослідження використання новітніх технологій (VR/AR в біблійній археології, ШІ в етичному моделюванні) в навчальному процесі конфесійних вишів. Документування та аналіз досвіду виживання та відновлення ПВНЗ «УГІ» та подібних закладів (наприклад, Ірпінської біблійної семінарії) під час російської агресії як унікального кейсу освітнього менеджменту в екстремальних умовах.

Використана література:

1. Богослов'я. Навчаємось, щоб служити. *Український гуманітарний інститут*. 2025. URL: <https://ugi.edu.ua/abiturients/programm/theology/>.
2. Горчинський С. В., Софілканіч М. І., Горбенко І. Ф. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. № 20. С. 1–9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8022979>.
3. Для психологів, душеплекувальників і тих, хто хоче допомагати іншим у сфері сексуального здоров'я. Курс з сексології. *Український гуманітарний інститут*. URL: <https://ugi.edu.ua/sexology-course/>.

4. Куриляк В. Практики здорового способу життя Церкви адвентистів сьомого дня в Україні. *Мультиверсум. Філософський альманах*. 2021. Т. 2, № 1. С. 132–165. DOI: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2021.1.2.08>.
5. Освітні програми. *Український гуманітарний інститут*. URL: <https://ugi.edu.ua/abiturients/programm/>.
6. Силабус дисципліни «Пасторська етика». *Український гуманітарний інститут*. URL: <https://drive.google.com/file/d/1AWtzFoFolAhUL9V7l-tDekhoJUqI5aYY/view>.
7. Сокольська І. Академічна свобода та академічна доброчесність в Українському гуманітарному інституті. *Український гуманітарний інститут*. 2025. URL: <https://ugi.edu.ua/akademichna-svoboda-ta-akademichna-dobrochesnist-v-ukrayinskomu-gumanitarnomu-institutu/>.
8. Сокольська І. Студенти-богослови на заняттях з «Біблійної археології» проявляють творчий підхід. *Український гуманітарний інститут*. 2025. URL: <https://ugi.edu.ua/studenty-bogoslovy-na-zanyattayah-z-biblijnoyi-arheologiyi-proyavlyayut-tvorchuj-pidhid/>.
9. Цикл дисциплін професійної підготовки. *Український гуманітарний інститут*. URL: <https://ugi.edu.ua/students/bank-vybirkovykh-dystsyplin/>.
10. Bualoy R. C. Creationism Views and Its Adherents. *Research and Education Sustainability: Unlocking Opportunities in Shaping Today's Generation Decision Making and Building Connections* : 11th International Scholars Conference, 22–23 October 2024. 2024. P. 1695–1709. URL: <https://jurnal.unai.edu/isc/issue/view/215>.
11. Ivan Ostashchuk. ResearchGate profile. *ResearchGate*. URL: <https://www.researchgate.net/profile/Ivan-Ostashchuk>.
12. Kampen K. God Is Faithful! Adventist Education Stands Strong in the Ukrainian Union Conference. *The Journal of Adventist Education*. 2025. Vol. 87, no. 1. P. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.55668/jae00119>.
13. Kraliuk P., Sukhova N. Reformation of Confessional Spiritual Educational Institutions of Ukraine: Containment Factors and Leadership Experience. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. 2020. Vol. 40, no. 3. P. 131–145. URL: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol40/iss3/10>.
14. Kuryliak V., Balaklytskyi M. Religious Communities Of Ukraine As Agents Of Resilience During The Russian Invasion. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. 2024. Vol. 44, no. 7. P. 58–70. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2550> ;
15. Kuryliak V., Ostashchuk I., Ovchar M. Chaplaincy for the Prisoners and the Penitentiary System in Ukraine (1991-2021). *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. 2021. Vol. 41, no. 7. P. 53–68. URL: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss7/4>;
16. Shevchuk A. Ukrainian Adventist Center of Higher Education. *Encyclopedia of Seventh-day Adventists*. 2022. URL: <https://encyclopedia.adventist.org/article?id=7D7B>.
17. Stokolos N. Scientific Review. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*. 2021. Vol. 41, no. 4. URL: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/3>.
18. Valentyna Kuryliak. ResearchGate profile. *ResearchGate*. URL: <https://www.researchgate.net/profile/Valentyna-Kuryliak-2>.
19. Zollman F. J. Archaeology, the Ancient World, and the Bible: an Integrated Evangelistic Approach : A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Ministry. Andrews University, 1996. 405 p. DOI: <https://doi.org/10.32597/dmin/149/>.

References:

1. Bohoslov'ia. Navchajemos, shchob sluzhyty [Theology. Learning to Serve]. (2025). *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/abiturients/programm/theology/> [in Ukrainian].
2. Horchynskiy, S. V., Sofilkanych, M. I., & Horbenko, I. F. (2023). Yakist ukrainskoj osvity y akademichna dobrochesnist: vplyv zastosuvannya stuchnoho intelektu [The quality of Ukrainian education and academic integrity: the impact of the use of artificial intelligence]. *Akademichni vizii*, (20), 1–9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8022979> [in Ukrainian].
3. Dlia psykholohiv, dushepikluvalnykiv i tykh, khto khoche dopomahaty inshym u sferi seksualnoho zdorovia. Kurs z seksolohii. [For psychologists, counselors, and those who want to help others in the field of sexual health. Sexology course] (n.d.). *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/sexology-course/> [in Ukrainian].
4. Kuryliak, V. (2021). Praktyky zdorovoho sposobu zhyttia Tserkvy adventystiv somoho dnia v Ukraini [Philosophy and practice of a healthy lifestyle of the Seventh-day Adventist Church in Ukraine]. *Multyversum. Filozofskiyi almanakh*, 2(1), 132–165. <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2021.1.2.08> [in Ukrainian].
5. Osvitni prohramy [Educational programs]. (n.d.). *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/abiturients/programm/> [in Ukrainian].
6. Sylabus dystsypliny “Pastorska etyka” [Syllabus of the discipline “Pastoral Ethics”]. (n.d.). *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://drive.google.com/file/d/1AWtzFoFolAhUL9V7l-tDekhoJUqI5aYY/view> [in Ukrainian].
7. Sokolska, I. (2025). Akademichna svoboda ta akademichna dobrochesnist v Ukrainському humanitarnomu instytutu [Academic freedom and academic integrity at the Ukrainian Humanitarian Institute]. *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/akademichna-svoboda-ta-akademichna-dobrochesnist-v-ukrayinskomu-gumanitarnomu-institutu/> [in Ukrainian].
8. Sokolska, I. (2025). Studenty-bohoslovy na zaniattiakh z “Bibliinoi arkheolohii” proiavliaiut tvorchy pidkhdid [Theology students show creativity in “Biblical Archaeology” classes]. *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/studenty-bogoslovy-na-zanyattayah-z-biblijnoyi-arheologiyi-proyavlyayut-tvorchuj-pidhid/> [in Ukrainian].
9. Tsykl dystsyplin profesiinoi pidhotovky [Cycle of professional training disciplines]. (n.d.). *Ukrainskyi humanitarnyi instytut*. <https://ugi.edu.ua/students/bank-vybirkovykh-dystsyplin/>. [in Ukrainian].
10. Bualoy, R. C. (2024). Creationism Views and Its Adherents. In *Research and Education Sustainability: Unlocking Opportunities in Shaping Today's Generation Decision Making and Building Connections* (pp. 1695–1709). <https://jurnal.unai.edu/isc/issue/view/215>.
11. Ivan Ostashchuk. ResearchGate profile. (n.d.). *ResearchGate*. <https://www.researchgate.net/profile/Ivan-Ostashchuk>.
12. Kampen, K. (2025). God Is Faithful! Adventist Education Stands Strong in the Ukrainian Union Conference. *The Journal of Adventist Education*, 87(1), 99–103. <https://doi.org/10.55668/jae00119>.
13. Kraliuk, P., & Sukhova, N. (2020). Reformation of Confessional Spiritual Educational Institutions of Ukraine: Containment Factors and Leadership Experience. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 40(3), 131–145. <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol40/iss3/10>.

14. Kuryliak, V., & Balaklytskyi, M. (2024). Religious Communities Of Ukraine As Agents Of Resilience During The Russian Invasion. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 44(7), 58–70. <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2550>.
15. Kuryliak, V., Ostashchuk, I., & Ovchar, M. (2021). Chaplaincy for the Prisoners and the Penitentiary System in Ukraine (1991-2021). *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 41(7), 53–68. <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss7/4>.
16. Shevchuk, A. (2022). Ukrainian Adventist Center of Higher Education. *Encyclopedia of Seventh-day Adventists*. <https://encyclopedia.adventist.org/article?id=7D7B>.
17. Stokolos, N. (2021). Scientific Review. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*, 41(4). <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/3>.
18. Valentyna Kuryliak. ResearchGate profile. (n.d.). *ResearchGate*. <https://www.researchgate.net/profile/Valentyna-Kuryliak-2>.
19. Zollman, F. J. (1996). *Archaeology, the Ancient World, and the Bible: an Integrated Evangelistic Approach* [A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Ministry]. Andrews University. <https://doi.org/10.32597/dmin/149/>.

V. Kuryliak. Axiological Paradigm of Higher Education in the Context of Post-Secular Transition: The Experience of Implementing Value-Oriented Disciplines in the Educational Space of the Ukrainian Institute of Arts and Sciences

The article analyzes the axiological paradigm of higher education in a post-secular society, drawing on the experience of the «Ukrainian Institute of Arts and Sciences». It substantiates the relevance of a value-oriented approach during systemic transformations and the ongoing war in Ukraine. The study examines the evolution of the educational process from the transmission of professional competencies toward the formation of a «holistic personality» capable of ethical reflection, social responsibility, and spiritual self-determination within a pluralistic society. The article highlights epistemological challenges related to reconciling a scientific worldview grounded in empirical methods with a religious worldview. In particular, it analyzes a model of dialogue between creationist concepts and academic standards within value-oriented courses. The praxeological dimension of Christian ethics is also explored, showing how theoretical knowledge is transformed into stable behavioral patterns through students' active participation in volunteer initiatives and social project design. The experience of the institution in the city of Bucha as a humanitarian hub during the occupation, as well as its active assistance to local residents, is presented as a unique case of institutional resilience and the practical implementation of ethical education under extreme conditions. The findings confirm that the implementation of value-based components contributes to the formation of a «Christian professional» prepared for service to society. The study identifies risks of confessional isolation and outlines ways to overcome them through the integration of international experience in Adventist education and adherence to high standards of academic integrity grounded in internal religious motivation. The research demonstrates that private higher education founded by a religious organization can function as an active actor within civil society, offering a balanced response to the existential needs of contemporary youth.

Key words: axiology, higher education, post-secular transition, Ukrainian Institute of Arts and Sciences, value-oriented disciplines, holistic personality.

Дата першого надходження статті до видання: 25.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0